Erik Scheffer, Julianastraat 10

Erik Cornelis Scheffer	Arnhem, 17 juni 1915	Neustadt, 3 mei 1945

Erik Cornelis Scheffer wordt in op 17 juni 1915 geboren in Arnhem. Zijn ouders zijn Pierre Scheffer (geboren in Meester Cornelis, Nederlands Indië, op 3 september 1885) en Maria Geertruida van Lingen (geboren in Tegal, Nederlands Indië, op 26 maart 1887). Bij de geboorte van Erik is zijn vader "Oost-Indisch Ambtenaar", wonende in Den Haag, terwijl zijn moeder, zonder beroep, een "verblijf" heeft aan de Velperweg in Arnhem.

Het gezin verhuist later naar Nederlands Indië, waar op 10 oktober 1917 Erik's jongere broer Johan Wouter wordt geboren. In de jaren dertig keert het gezin terug naar Nederland, eerst naar Breda, en in augustus 1934 gaan zij in Rijswijk wonen, op Julianastraat 10.

Erik studeert Mijnbouwkunde aan de Technische Hoogeschool Delft. Hij verhuist in september 1934 naar Delft, Noordeinde 32, om in september 1935 weer terug te verhuizen naar het ouderlijk huis in de Julianastraat.

In Delft is hij actief voor de Mijnbouwkundige Vereniging, onder anderen als penningmeester. Hij stelt zodanig orde op financiële zaken dat in 1941, na vier jaar, weer een *Jaarboek der mijnbouwkundige studenten te Delft* kan worden uitgebracht. In dat Jaarboek, dat de periode 1938 – 1941 beslaat, staat een 78 pagina's lang artikel van Erik Scheffer over zijn onderzoekswerk, met de titel DE GRAVIMETRISCHE METHODE DER GEOPHYSISCHE OPSPORINGSMETHODEN. In het artikel zijn twee foto's opgenomen van het veldwerk voor dit project. Het is goed mogelijk dat Erik Scheffer op deze foto's te zien is.

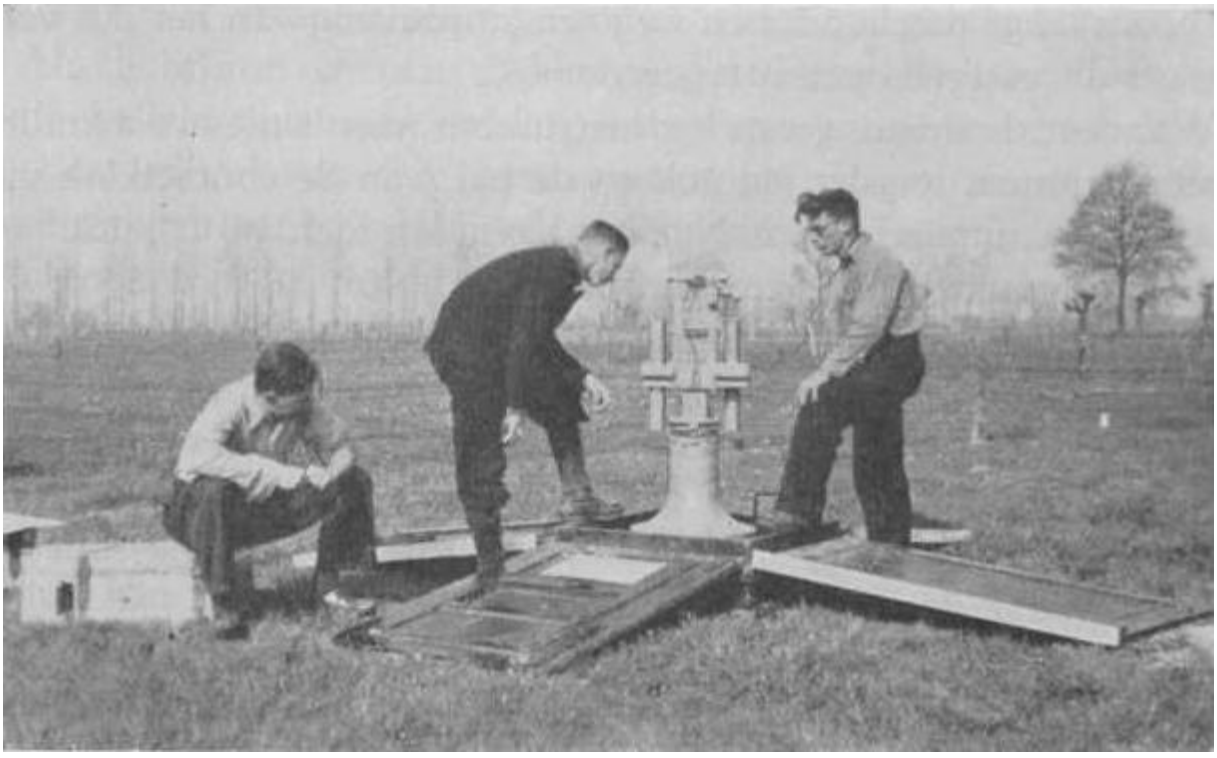

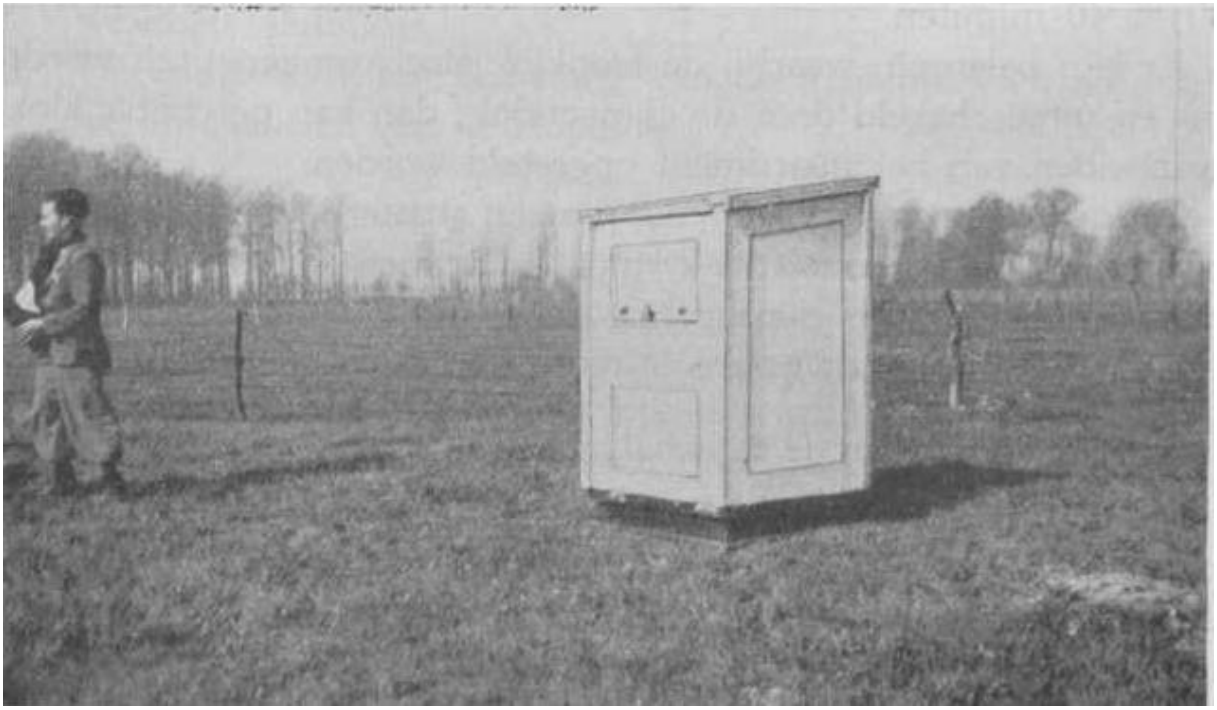

Opvallend is dat Erik in zijn studie veel gebruik maakt van het wetenschappelijke werk van professor Jan Mekel, een van de actiefste verzetsmensen van de TH Delft. Professor Mekel zit al in Duitse gevangenschap als het Jaarboek uitkomt in december 1941. Een andere Delftse verzetsman, professor Richard Schoemaker, is lid van het bestuur van de afdeling Mijnbouwkunde en maakt enkele “prentjes” voor het Jaarboek. Ook hij zit gevangen in december 1941. Beiden worden op 3 mei 1942 in Sachsenhausen geëxecuteerd.

Erik zal binnen de afdeling Mijnbouwkunde ook contact gehad hebben met dr. Pieter Kruizinga, conservator van het Mineralogisch-geologisch Museum, die in de Julianastraat schuin tegenover het gezin Scheffer woont, op nummer 21. Hij raakt bevriend met Pieter’s zoon Roel Kruizinga, geboren en getogen Rijswijker, vijf jaar jonger dan Erik en student aan de MTS in Den Haag.

Erik studeert af in december 1942 en wil zich dan, samen met Roel Kruizinga, vanuit Engeland verder inzetten voor de bevrijding van Nederland. Erik en Roel wonen dan niet meer in de Julianastraat, maar in de Juliana van Stolbergstraat, een bijna kinderachtige maatregel van de bezetter: straatnamen mochten niet meer verwijzen naar levende leden van het Koninklijk Huis.

Erik en Roel nemen begin 1943 het initiatief om een boot te regelen voor de oversteek naar Engeland. Het wordt een vlet, een kleine sloepachtige boot, die aanvankelijk bij de roeivereniging De Laak, ook nu nog aan de Trekvliet, wordt gestald. De vlet wordt in het ruim van een grotere boot naar de Zuid-Hollandse eilanden gebracht en vandaar begint de oversteek op 2 maart 1943, met naast Erik en Roel nog zes mannen aan boord: Pieter Kien (1914-1980), Max Boogaerdt (1918-2002), Nanning van Foreest (1914-1945), Dolf de Vries (1915-1945), Theo Vrins (1917-2000) en Wim Weruméus Bruning (1891-1958). Maar de vlet krijgt motorpech. Domme pech, die de jongens uiteindelijk het leven kost. Door de westenwind worden ze teruggedreven naar de Nederlandse kust. Daar krijgt de Duitse *Kriegsmarine* het bootje in de gaten. Op 3 maart worden de mannen gearresteerd in Hoek van Holland en overgebracht naar het politiebureau in Rotterdam, onder verantwoordelijkheid van de

Sicherheitspolizei, de SiPo. Twintig dagen later worden zij overgebracht naar Vught, waar ze voor Philips moeten werken. In oktober 1943 worden ze, na enkele dagen in Amersfoort, gedeporteerd naar het *Nacht und Nebel* kamp Natzweiler in de Vogezen. Als Erik aankomt in Natzweiler, op 27 oktober 1943, weegt hij, 1,85 m lang, nog 63 kg. Zijn toestand wordt “bevredigend” genoemd, en een paar dagen later “goed”. Zijn kleding en spullen worden netjes geregistreerd.

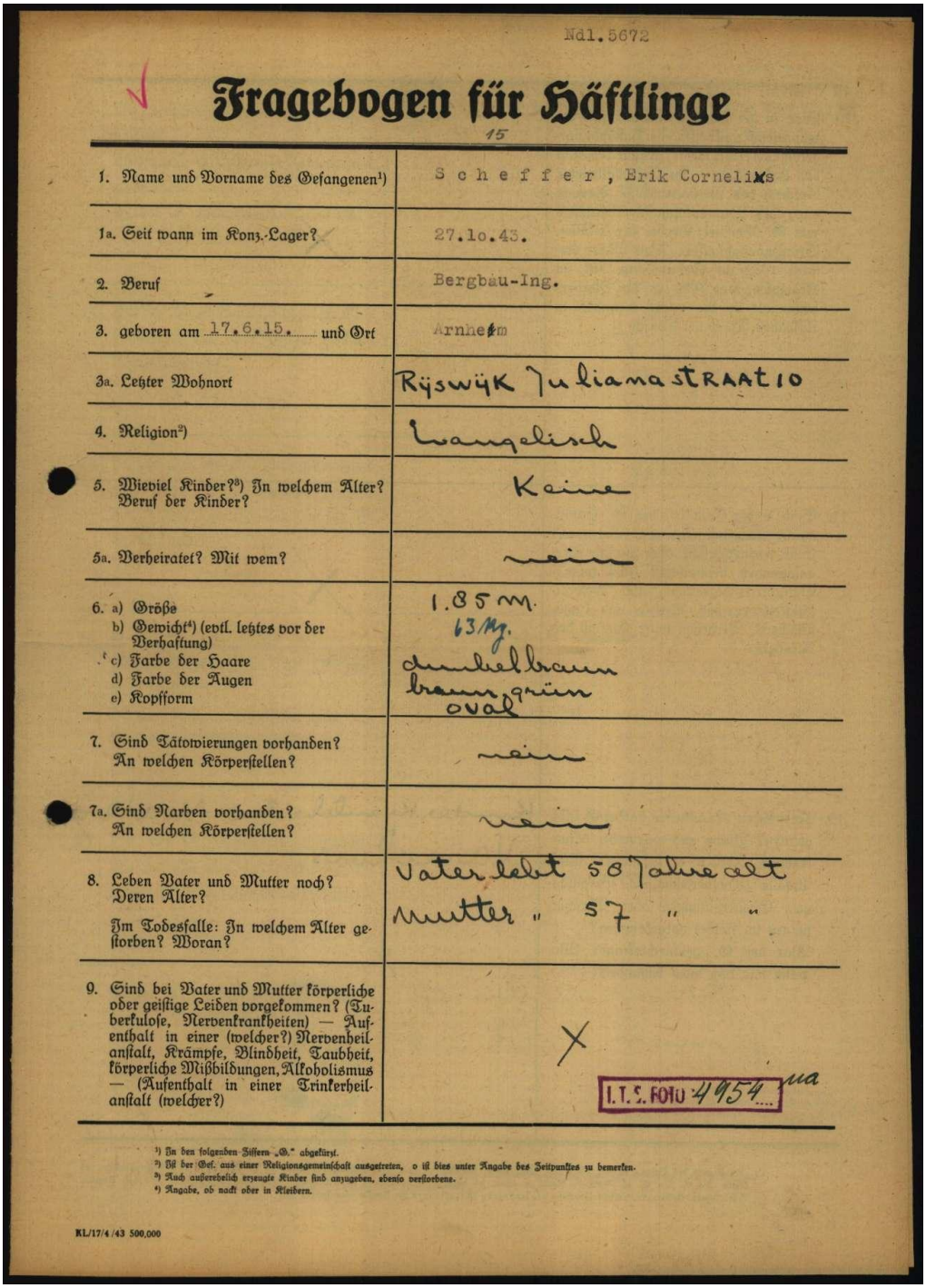

Ndl. 5672

Fragebogen für Häftlinge

15

1. Name und Vorname des Gefangenen[1]	Scheffer, Erik Cornelis
1a. Seit wann im Konz.-Lager?	27.10.43.
2. Beruf	Bergbau-Ing.
3. geboren am 17.6.15. und Ort	Arnhem
3a. Letzter Wohnort	Rijswijk Julianastraat 10
4. Religion[2]	Evangelisch
5. Wieviel Kinder?[3] In welchem Alter? Beruf der Kinder?	Keine
5a. Verheiratet? Mit wem?	nein
6. a) Größe b) Gewicht[4] (evtl. letztes vor der Verhaftung) c) Farbe der Haare d) Farbe der Augen e) Kopfform	1.85 m. 63 Kg. dunkelbraun braungrün oval
7. Sind Tätowierungen vorhanden? An welchen Körperstellen?	nein
7a. Sind Narben vorhanden? An welchen Körperstellen?	nein
8. Leben Vater und Mutter noch? Deren Alter? Im Todesfalle: In welchem Alter gestorben? Woran?	Vater lebt 58 Jahre alt Mutter " 57 " "
9. Sind bei Vater und Mutter körperliche oder geistige Leiden vorgekommen? (Tuberkulose, Nervenkrankheiten) — Aufenthalt in einer (welcher?) Nervenheilanstalt, Krämpfe, Blindheit, Taubheit, körperliche Mißbildungen, Alkoholismus — (Aufenthalt in einer Trinkerheilanstalt (welcher?)	X

I.T.S. FOTO 4954

[1]) In den folgenden Ziffern „G." abgekürzt.
[2]) Ist der Gef. aus einer Religionsgemeinschaft ausgetreten, so ist dies unter Angabe des Zeitpunktes zu bemerken.
[3]) Auch außerehelich erzeugte Kinder sind anzugeben, ebenso verstorbene.
[4]) Angabe, ob nackt oder in Kleidern.

KL/17/4/43 500,000

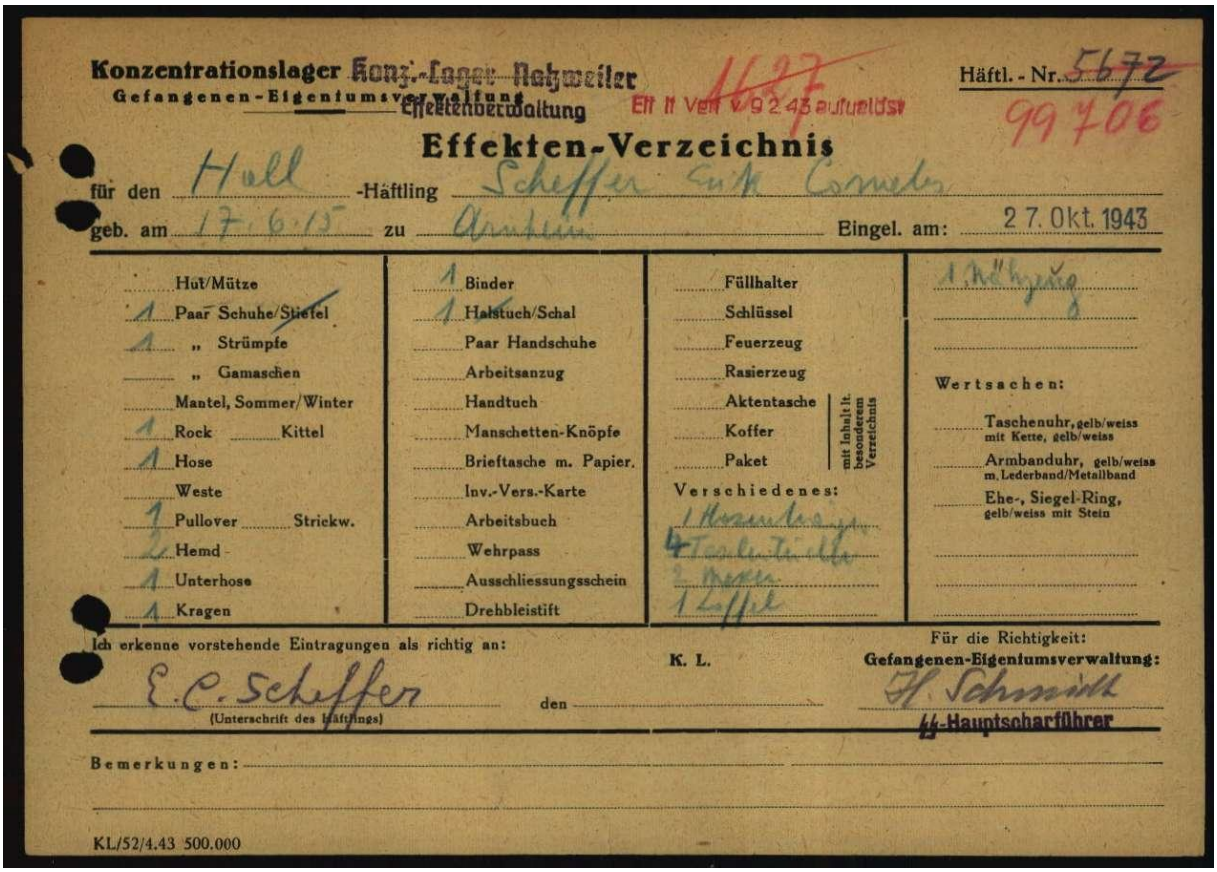

Konzentrationslager Konz.-Lager Natzweiler
Gefangenen-Eigentumsverwaltung Effektenverwaltung
Eff II Verf v. 9.2.43 aufgelöst
Häftl.-Nr. 5672
99706

Effekten-Verzeichnis

für den Hall -Häftling Scheffer Erik Cornelis
geb. am 17.6.15 zu Arnheim Eingel. am: 27. Okt. 1943

Hut/Mütze	1 Binder	Füllhalter	1 Nähzeug
1 Paar Schuhe/~~Stiefel~~	1 ~~Halstuch~~/Schal	Schlüssel	
1 „ Strümpfe	Paar Handschuhe	Feuerzeug	
„ Gamaschen	Arbeitsanzug	Rasierzeug	Wertsachen:
Mantel, Sommer/Winter	Handtuch	Aktentasche (mit Inhalt lt. besonderem Verzeichnis)	Taschenuhr, gelb/weiss mit Kette, gelb/weiss
1 Rock Kittel	Manschetten-Knöpfe	Koffer	Armbanduhr, gelb/weiss m. Lederband/Metallband
1 Hose	Brieftasche m. Papier.	Paket	Ehe-, Siegel-Ring, gelb/weiss mit Stein
Weste	Inv.-Vers.-Karte	Verschiedenes:	
1 Pullover Strickw.	Arbeitsbuch	1 Hosenträger	
2 Hemd	Wehrpass	4 Taschentücher	
1 Unterhose	Ausschliessungsschein	2 Messer	
1 Kragen	Drehbleistift	1 Löffel	

Ich erkenne vorstehende Eintragungen als richtig an:
E. C. Scheffer
(Unterschrift des Häftlings)
den
K. L.
Für die Richtigkeit:
Gefangenen-Eigentumsverwaltung:
H. Schmidt
SS-Hauptscharführer

Bemerkungen:

KL/52/4.43 500.000

In november 1943 krijgt Erik vaccinaties tegen dysenterie.

Roel Kruizinga verblijft in Natzweiler tot zijn dood door ziekte en uitputting in het buitenkamp Erzingen op 2 februari 1945.

Erik Scheffer wordt vanuit Natzweiler vervoerd naar Dachau, waar hij verblijft van 6 september tot 22 oktober 1944. Van Dachau wordt hij getransporteerd naar het werkkamp Neuengamme, bij Hamburg. Als de geallieerden naderen worden de gevangenen van Neuengamme, zoals bij veel kampen gebeurde, volkomen zinloos weer weggevoerd. Erik Scheffer wordt eind april 1945 naar de Lübecker Bocht gebracht, waar hij waarschijnlijk moet inschepen op de Cap Arcona of de Thielbek. Op 3 mei 1945 worden beide schepen met gevangenen door de geallieerden gebombardeerd, waarbij enkele duizenden gevangenen om het leven komen, ook Erik Scheffer.

Erik's broer Johan Wouter Scheffer wordt op 5 augustus 1944 in Rijswijk gearresteerd en als vaandrig der infanterie ingesloten in een krijgsgevangenenkamp bij Mühlberg, niet ver van Leipzig. Hij overleeft de oorlog en komt op 5 juni 1945 terug in Nederland, in een ontvangstcentrum voor gerepatrieerde krijgsgevangenen in Zeist.

Op 11 januari 1950 richt het Rode Kruis een brief aan de familie P. Scheffer waarin staat dat moet worden aangenomen dat Erik is overleden, "niet eerder dan 15 maart 1945, doch uiterlijk 3 mei 1945". In maart 1951 registreert de gemeente Rijswijk de dood van Erik, met als datum 3 mei 1945 en als plaatsaanduiding "in de omgeving van Neustadt in Duitsland". Neustadt in Holstein is een stad aan de Lübecker Bocht.

Erik's moeder Maria van Lingen is dan al overleden; zij overlijdt op 26 juni 1947 in Rijswijk. Op haar grafsteen staat "Zij volgde haar zoon ir. Erik C. Scheffer die in maart 1943 als Engelandvaarder op de

Noordzee in handen van den vijand viel en in een Duitsch concentratiekamp om het leven moet zijn gebracht in het voorjaar van 1945". In 1964 wordt vader Pierre Scheffer in hetzelfde graf bijgezet.

Op 17 oktober 2026 wordt een Stolperstein geplaatst voor Erik Scheffer bij Julianastraat 10 door Gunter Demnig en bewoners. Daarnaast wordt Erik in een aantal monumenten herdacht.

In het *Gedenkboek van het verzet der Delftsche studenten en docenten*, uitgebracht in 1947, is een pagina opgenomen om Erik Scheffer te gedenken.

IR ERIK CORNELIS SCHEFFER

Overleden 1945, plaats onbekend

Erik Scheffer voltooide in December 1942 zijn mijnbouwkundige studie, waarna hij eerst volledig aan zijn verlangen het vaderland te dienen toegaf. Zijn pogingen om naar Engeland te ontkomen mislukten en bij de arrestatie op de Noordzee begon de zware weg van zijn gevangenschap, die hij tot een bitter einde zou hebben te gaan. / Na Vught volgden Natzweiler, Dachau en Neuengamme. In hoeverre ziekte, ondervoeding of al te zwaar werk de oorzaak van zijn overlijden zijn geweest is niet bekend, evenmin als de plaats en het juiste tijdstip van zijn dood. Het laatste bericht, volgens welk hij in een ziekenhuis zou liggen, te zwak om op transport gesteld te worden, is van eind Maart 1945. Erik Scheffer was toen 29 jaar oud.

Zijn naam komt ook voor op een herdenkingsraam en een plaquette aan de Technische Universiteit Delft en hij wordt herdacht in verschillende uitgaven van de Mijnbouwkundige Vereniging. De naam Erik Scheffer staat vermeld op het Rijswijkse oorlogsmonument in Park Hofrust.